

Karl Johan Jørmeland
Direktør Poulsonsgate 17
4100 Jørpeland

Kontakt saksbehandlar
Birgit Sundbø Hagalid, 51568891

Løyve til utsetting av utanlandsk treslag til skogproduksjon på 47/24, Strand kommune

Karl Johan Jørmeland har søkt om løyve til å plante japanlerk på eit område på 40 daa på gnr/bnr 47/24 i Strand kommune i Rogaland. Fylkesmannen vurderer at utsetting av japanlerk på det omsøkte feltet ikkje vil føre til vesentleg risiko eller uheldige følger for naturmangfaldet, og gir løyve til plantinga. Det er sett vilkår til løyvet.

Me visar til søknad mottatt 5. september 2019 om løyve til utsetting av utanlandsk treslag på eigendommen til Karl Johan Jørmeland (47/24 Strand). I telefonsamtale 17.07.2020 ga søkar nærare opplysingar om tiltak for å hindre spreiding av japanlerk til andre område.

Me beklagar at sakshandsaminga har teke lang tid.

Søknaden

Skogeigar Karl Johan Jørmeland søker om å plante japanlerk (*Larix kaempferi*) på gnr/bnr 47/24 i Strand kommune i Rogaland. Det er søkt om å plante ut 8000 planter på eit felt som er 40 daa. Plantefeltet inngår i eit område som i dag er utmark. Du opplyser i søknaden at området i dag er snaumark på middels bonitet utan skog. Artar observert på arealet er einer og sølvbunke. Formålet med plantinga er klimaskog og du meiner at området er ideelt til dette.

Vidare kjem det fram at det finst plantefelt med lerk og sitkagran nord og vest for det omsøkte området. Kva art av lerk er ikkje oppgitt. Det blir opplyst i søknaden at du ikkje kan sjå at det er eit problem med spreiding frå desse felta per dags dato. Du meiner det heller ikkje vil vere eit problem for eit framtidig plantefelt då hovudvindretninga er vest/sørvest. I retning mot øst/nordaust ligg Førlandsnuten, eksisterande plantefelt og ein skytebane. I retning vest/sørvest går det ei kraftlinje som i dei næraste åra skal utvidast. Ei eventuell spreiding vil bli haldt nede gjennom linjerydding og

rydding av området som skyttarklubbane brukar til friskyting. Bekken som går i ytterkant av det aktuelle feltet vil du ivareta ved å la furua stå slik den gjer i dag.

Heimel

Utsetting av utanlandske treslag krev godkjenning frå Fylkesmannen i samsvar med *forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål* § 5, jf. naturmangfaldlova kap. IV. Formålet med forskrifta er å hindre at planting av utanlandske treslag gir uheldige konsekvensar for naturmangfaldet, jf. § 1 i naturmangfaldlova. Det er sentralt å sikre at forvaltingsmåla for naturtypar og artar ikkje blir truga av dei utanlandske artane, direkte eller indirekte, jf. naturmangfaldlova §§ 4 og 5.

Ved vurdering av ein søknad om utsetting skal ein leggja vekt på eventuelle uheldige følgjer for naturmangfaldet, inkludert særleg uheldige følgjer for biologisk mangfald, jf. forskrifta § 7 første ledd. Det er ikkje heimel for å gi løyve dersom det er grunn til å tru at utsettinga kan føre til vesentlege uheldige verknader på det biologiske mangfaldet, enten på sjølve utplantingsområdet eller på området utanfor utplantingsområdet.

Alle offentlege vedtak som kan ha verknader for naturmangfaldet skal vidare vurderast etter naturmangfaldlova §§ 8-12. I tillegg har Fylkesmannen lagt vekt på andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14.

Fylkesmannen si vurdering

Om kunnskapsgrunnlaget

Ein finn god kunnskap om naturmangfaldet på tiltaksområdet, og godt med kunnskap om det omsøkte treslaget. I vår vurdering har me nytta opplysningar frå Naturbasen, Temakart Rogaland, Artskart og Artsdatabanken si Fremmedartsliste 2018. For å undersøke bonitet, jordsmonn, vekstvilkår og naturverdiar var Fylkesmannen og skogbrukssjefen i Strand kommune på synfaring i og rundt det omsøkte arealet 24. juni 2020. I tillegg har me vurdert anna vitskapeleg litteratur om treslaget. Fylkesmannen vurderer difor at det er tilstrekkeleg vitskapeleg og erfaringsbasert kunnskap i denne saka.

Om den omsøkte arten

I «Fremmedartslista 2018» er japanlerk og hybridlerk (*L. x marschlinsii*) vurdert samla då dei er vanskeleg å skilje frå kvarandre. Artsdatabanken vurderte japanlerk til å ha ein 'høg risiko'¹. Japanlerk har moderat invasjonspotensiale og middels økologisk effekt. Japanlerk har ei generasjonstid på om lag 40 år. Den har ei juvenil periode på om lag 15 år og frøintervall på om lag 4 år². Lerkeartane feller nålene om hausten og let lys ned på bakken³. Strøfallet frå trea vil kunne påverke bakkevegetasjonen og jordsmonnet. Lerka er lyskrevjande og forynginga kan i liten grad etablere seg i skog, og på andre skuggefulle stader. Spreiingsrisikoen er størst på opne areal og opp mot fjellet.

¹ Elven R, Hegre H, Solstad H, Pedersen O, Pedersen PA, Åsen PA og Vandvik V (2018, 5. juni). Larix kaempferi, vurdering av økologisk risiko. Fremmedartslista 2018. Artsdatabanken. Hentet (2020, 11. juni) fra <https://artsdatabanken.no/Fab2018/N/1746>

² Sandvik mfl. 2012 Kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold, DN-Utredning 8

³ Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet. Utredning av forbod mot utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Rapport M-1278. 2019

Lerkeartane har lette frø som spreier seg med vinden³. Estimert spreingsdistanse for arten er om lag 2420 meter og 4850 meter ved ein vindhastigheit på henholdsvis 10 og 20 m/s². Dette er vindhastigheiter som er innanfor det ein kan forvente i regionen under spreingsperioden om hausten, og avstanden blir vidare brukt som utgangspunkt for vurdering av økologiske konsekvensar. Spreiingsrisikoen vil avhenge av kor eksponert trea er i terrenget, og kva type areal frøa landar på. Ein kan forvente moderat strukturendrings-effekt i kystlynghei og mindre effektar i semi-naturleg eng¹.

Då plantefelta gjerne står i minst 70 år er det stor moglegheit for at frø vil kunne spreie seg til nærliggande natur. Naturmangfaldlova § 9 (føre var-prinsippet) må derfor leggast til grunn ved vurderinga av spreings- og etableringsrisiko i verdifull natur i områda rundt plantefelta.

Utplantingsfeltet

Synfaringa viste at arealet er av middels til god bonitet prega av blokkmark og morenemassar. Det er tilsig av vatn og fukt i jorda. Området har tidlegare vore beite og kan karakteriserast som semi-naturleg eng (VU)⁴ med beitepreg og låg lokalitetskvalitet. Lokalitetsvurderinga skyldast brakkleggingsfase, manglande hevd og lågt artsmangfald/naturvariasjon. Enga er attgrodd med einer og området er i dag dominert av blåtopp. Det er noko oppslag av bjørk og furu på arealet.

Vidare er det ingen registreringar av norske ansvarsartar eller truga artar på området som skal plantast til, og ingen MIS-registreringar. Det har ikkje kome fram opplysningar som kan tyde på at det på utsettingsområdet finst andre artar eller naturtypar som det er eit ansvar for å ta vare på, jf. forvaltningsmål i naturmangfaldlova §§ 4 og 5. Fylkesmannen ser difor ikkje at utplanting av japanlerk vil kunne føre til tap av biologisk mangfald på sjølv utplantingsarealet.

Naturverdiar i området rundt plantefeltet

Innanfor ein aksjonsradius på 4850 m finn vi fleire viktige naturtypar⁵. Til dømes finn vi viktige bekkedrag Tunglandsåna, svært viktig naturbeitemark på Selemork, svært viktig sørvendt berg og rasmark Fossabrekka, og ei viktig atlantisk høgmyr på Guromyr. Grunna topografien, dominerande vindretning og dei gitte naturtypene vurderar me likevel at plantinga av japanlerk ikkje medfører stor risiko for spreiring inn i dei omkringliggjande naturtypene (jf. nml. § 10). Som følge av dette vurderer me at utplanting heller ikkje ein trussel mot truga artar etablert i nemnde naturtypar innanfor aksjonsradiusen.

Under synfaringa observerte me naturtypar som ikkje er registrerte, nord for utplantingsfeltet (mellom skytebanen, Veldandsmyra og Øygjasteinen). Området er ei semi-naturleg eng (VU)⁴ med beitemark som på tørre stader går over i mindre flekkar med kystlynghei (EN)⁴. I naturbeitet og på dei tørrare områda var det oppslag av ung og noko eldre lerk.

Naturbeitet og flekkane med kystlynghei vil kunne vere utsette for spreiring frå eit eventuelt nytt plantefelt. Samstundes finn vi allereie etablerte plantefelt med lerk (av ukjent art), vrifuru og sitkagran i området rundt arealet du søker å plante, og rundt dei nemnte naturtypene. Me vurderer at plantinga vil utgjere ei lita endring i frøpresset og den samla belastinga på området. Eventuell spreiring frå plantefeltet til området rundt må likevel overvakast og fjernast. Dei nemnde naturtypene ligg på annan mann si grunn og me oppmodar om å inngå eit samarbeid for å kontrollere spreinga av utanlandske treslag inn i dette området.

⁴ Hovstad, K. A., Johansen L., Arnesen, A., Svalheim, E. og Velle, L. G. (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet (17.07.2020) fra: <https://artsdatabanken.no/RLN2018/>

⁵ www.temakart-rogaland.no

Andre viktige samfunnsinteresser

Under synfaringa såg me omkringliggende bestand av lerk av god kvalitet, produksjon og tilvekst. Basert på dette og boniteten vurderer me arealet som egna for produksjon av lerk. Å ta i bruk arealet til skogproduksjon vil kunne gi verdiskaping for skogeigar og samfunnet. Japanlerk kan gi tømmer av god kvalitet og virke frå lerk er ettertrakta då lerk dannar kjerneved tidleg i omløpet³. Større dimensjonar kan ha stor andel av kjerneved. Kjerneved har god haldbarheit og motstand mot råtesopp og insektangrep, og lerk nyttast til kledning, terrassebord og utemøbler.

I tillegg til auka verdiskaping vil planting kunne gi positiv klimaeffekt ved binding av karbon i trevirket og mogleg substitusjonseffekt om trevirket erstattar produkt basert på fossilt råstoff³. Planting av arealet vil også bidra til at ein i framtida har tilgang på skogråstoff.

Konklusjon

Fylkesmannen vurderer ut frå kunnskapsgrunnlaget at det er ein moderat risiko for at plantinga medfører forringa naturverdiar. Plantinga medfører lite endring i frøpresset og den samla belastinga på det omkringliggende området. Det omsøkte arealet er egna til skogproduksjon og me vurderer at det er mogleg å halde eventuell spreiding under kontroll gjennom overvaking og fjerning. Med denne bakgrunn gir Fylkesmannen løyve til planting av japanlerk på gnr/bnr 47/24 i Strand kommune.

Vedtak og vilkår

Fylkesmannen gir med dette løyve til å plante 8000 planter av japanlerk på eit område på 40 daa på gnr/bnr 47/24 i Strand kommune. Området er merka av på kart vedlagt søknaden.

Løyvet blir gjeve på følgjande vilkår:

- Spreiing av japanlerk utanfor det omsøkte arealet skal overvakast og fjernast. Det må gjerast avtalar med grunneigarar av naboeigedommar om at du har løyve til å fjerning av eventuell forynging frå plantefeltet.
- Trea skal seinast hoggast ved biologisk hogstmoden alder.
- Det skal ikkje settast att livsløpstre ved hogst av bestandet (jf. Forskrift om utsetting av utanlandske treslag).
- Plantinga skal ikkje utførast før tidlegast ei veke etter klagefristen er ute og ein eventuell klage er ferdig handsama.

Ved eit eventuelt eigarskifte skal ny eigar gjerast kjend med dette dokumentet og vilkåra samtidig som skiftet til nye eigar skjer.

Dette løyvet er **gyldig i 5 år** frå den dato brevet er datert. Dersom tiltaket ikkje er gjennomført innan fristen, og det ikkje ligg føre søknad om utsett frist, vert løyvet automatisk trekt tilbake.

Me vil minna om at dette løyvet er gitt med heimel i forskrift om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål. Anna viktig lovverk og føringar for skogproduksjon er skogbruksloven, forskrift om berekraftig skogbruk, kulturminnelova og Norsk PEFC Skogstandard.

Klage

De kan klaga på vedtaket innan 3 veker etter du har mottatt dette brevet, jf. forvaltningslova sine reglar. Ein eventuell klage skal sendast til Fylkesmannen i Rogaland. Dersom Fylkesmannen ikkje gjer om eget vedtak, skal klagen handsamast av Miljødirektoratet.

Med helsing

Anfinn Rosnes
ass landbruksdirektør

Birgit Sundbø Hagalid
rådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

1 Vedlegg 1 - Søknad med kartvedlegg

Kopi til:

Strand kommune Postboks 115 4126 Jørpeland